

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sententiarum libri IV

Petrus <Paris, Bischof>

[Straßburg], um 1475-76 oder: nicht nach 1468

[Prologus]

[urn:nbn:de:bsz:31-319534](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319534)

Incipit tertius sententiarum.

*moray
Augia
Sivitis*

Opientes ali-
quid de penur-
ria ac tenuita-
te nostra cum
paupercula in
gazophiliatuz
domini mitte-
re ardua scan-

dere opus vlt-
tra vires nostras agere psumpsim? co-
summationis fiduciam laborisq; merce-
dem in samaritano statuentes. qui pro
latis in curatione seminum duobz dena-
rijs/superoganti cuncta reddere profes-
sus est. Delectat nos veritas pollicen-
tis/sed terret immensitas laboris. Desi-
derum hortatur pficiendi/sed deborta-
tur infirmitas deficiendi/ qua vincit ze-
lus dom? dei. Quo mardescentes fide
nostram aduersus errores carnaliu atq;
animaliu hoim. dautice turris clipeis
mumre. vel potius mumtam ostendere
ac theologicaz inquisitionu abdita ape-
rire. nec non et sacramentoz ecclesiasti-
corum pro modulo intelligentie nre no-
ticiam tradere studuimus non valentes
studiosoz fratrum votis iure resistere.
eoz in chxisto laudabilibus studijs lin-
gua ac stilo nos suire flagitantiu. quas
bigas in nobis agit at xpi caritas. Quas
uis no ambigam? omnem humani elo-
qui sermones calumnie atq; contradictio-
ni emuloz semp fuisse obnoxii. qd disse-
tientib? voluntatuz motib? dissentiens
quoq; fit animozu sensus. vt cum omne
dictum veri ratione perfectu sit. tamen
dum aliud alijs aut videf aut coplacet
veritati vel no intellecte. vel offendenti
impietatis error obmtatur. ac volunta-
tis inuidia resultet. qua de? seculi hui?
opaf in illis diffidentie filijs. qui non ra-
tionis voluntatem subiciunt. nec doctri-
ne studium impendunt. sed his que som-
narut. sapientie verba coaptare nitunt
non veri sed placiti rationem sectantes.
Quos iniqua voluntas no ad intelligen-

tiam veritatis/sed ad defensionem plac-
centium incitat/no desiderantes doce-
ri veritatem. sed ab ea ad fabulas dver-
tentes auditum. quoz professio est ma-
gis placita qm docenda aquirere. nec do-
cenda desiderare. sed desideratis do-
ctrina coaptare. habent ratione sapien-
tie in superfluitate/qz fidei defectionem
sequitur ppo crisis mendax. vt sit vel in
verbis pietas quaz amiserit conscientia.
Ipamq; simulatam pietatem omni ver-
borum mendacio impiam reddunt false
doctrine institutis/fidei sanctitatem cor-
rumpere molientes. auriuq; pruriginem
sub nouello sui desiderij dogmate alijs
ingerentes. qui attentioni studentes co-
tra veritates sine federe bellant. Inter
veri nanq; assertionem et placiti defen-
sionem/ptmax pugna est. dum se et ve-
ritas tenet/ et se voluntas erroris tuel.
Dozu ergo deo odibilem ecclesiaz euer-
tere atq; ora opilare/ ne virus nequicie
in alios effundere queant. et lucernam
veritatis in candelabro exaltare volen-
tes in labore multo ac sudore volumen
deoprestante apogimus ex testimonijs
veritatis in eternu fundatis/ in quatuor
libris distinctu. in quo maiora exempla
doctrinamq; reperies. in quo per domi-
nice fidei sinceram pfessionem vipere
doctrine fraudulentiam pdidim?/adi-
tum demonstrande veritatis aplexi. nec
periculo impie pfessionis inserti/ tem-
perato inter vtruzq; moderamine vten-
tes. Sic vbi vero parum vox nra inso-
nuit. non a paternis discessit limitibus
No debz ergo hic labor cuiq; pigro vel
multum docto/videri superfluus cum
multis impigris multisq; indoctis. inter
quos etiam et michi sit necessari?/breui
volumine aplicans patrum sententias.
appositis eozu testimonijs. vt non sit ne-
cesse querenti. librozuz numerositatem
euoluere. cui breuitas collecta qd que-
ritur offert sine labore. In hoc aut tra-
ctatu non solum pium lectorem/sed etia
liberum correctorem desidero. maxime

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including references to 'Incipit tertius sententiarum' and other text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including references to 'Incipit tertius sententiarum' and other text.

vbi profunda versatur veritatis questio.
que vtrā tot haberet inuentores quot
habet contradictores. Ut autē qđ querē
facilius occurrat. titulos quibus singu-
lorum librorum capitula distinguuntur
premissimus.

¶ Explicat prologus

¶ Incipiunt capitula libri primi.

Omnia doctrina est de rebz vel de
signis.

De rebus quibz fruendum est vel vtens
dum. et de his que fruunt et vtunt.

Quid sit frui vel vti.

De trinitate et vnitatem.

Que fuerit intentio scribentium de tri-
nitate.

Quis ordo sit seruandus cum de trini-
tate agitur.

De testimonijs veteris testamenti qui-
bus trinitatis misterium declarat.

De testimonijs noui testamenti ad idē
p̄tinentibus.

De cognitione creatoris per creaturas
in quibz trinitatis vestigiū apparet.

De ymagine et similitudine trinitatis
in anima humana.

De similitudine creantis et create trini-
tatis.

De trinitatis vnitatem.

Verum deus pater se deum genuerit.

Verum trinitas de vno deo p̄dicetur. si-
cut vnus deus de tribus personis.

Verum diuina essentia genuerit filius vel
genita sit a patre vel de ip̄a natus sit fi-
lius. vel spiritus sanctus procedens.

Quod filius non est de nichilo. sed de ali-
quo. non tamen de materia. sic et spiritus
sanctus.

Quare verbū patris dicat filii nature.

Verum pater voluntate genuerit filiū. an
necessitate. et an volēs vel nolēs sit de?

Verum pater potuerit vel voluerit gigne-
re filium.

An posse gignere filiū sit aliqua potens-
tia in patre que non sit in filio.

De veritate ac p̄rietate diuine essentie

De incommutabilitate eiusdem.

De simplicitate eiusdem.

De corporali et spiritali creatura quo-
modo sit multiplex et nō simplex.

Quod deus cum sit simplex. tamen multi-
plex dicitur.

Quod dei simplicitas nulli p̄dicamentoz
subicitur.

Quod deus abusione dicitur substantia.

Quod nō est aliqd in deo qđ nō sit deus.

De distinctione trium personarum.

De coeternitate patris et filij.

De ineffabili et intelligibili generatio-
nis modo.

Verum debeat dici semp̄ gignit filius
vel semp̄ genitus est.

De obiectionibz hereticorū nitentium
p̄bare filium nō esse coeternū patri.

De spiritus sancto qđ amor patris et filij
p̄prie dicitur. cum sit in trinitate amor qui
est trinitas. sicut verbū p̄prie dicitur sapi-
entia. et tñ tota trinitas dicitur sapientia.

Quod eadem nomina p̄prie et vniuersali-
ter accipiuntur.

Quod spiritus sanctus sicut patri et filio est
omnis. ita omne nomen habz p̄prium.

Quod spiritus sanctus p̄cedit a patre et fi-
lio. que tñ greci a filio p̄cedē d̄sistunt.

De ouerentia latinorum et grecorū in
sensu. et differentia in verbis.

Verum spiritus sanctus p̄prie v̄l pleni-
p̄cedat a patre qđ a filio.

Quod spiritus sanctus principaliter et p̄prie
dicitur p̄cedere a patre.

Quare spiritus sanctus cū sit de substan-
tia patris. non genitus dicitur. sed tan-
tum procedens.

Cur filius dicitur p̄cedere. cū spiritus
sanctus nō dicitur gigni.

Quod non potest mortalis distinguere in-
ter generationem filij et processionem
spiritus sancti.

Verum spiritus sanctus debeat dici in ge-
nitus cum non sit genitus.

De gemina p̄cessionem spiritus sancti tē-
porali et eterna.